20.10.2025 MH 8104/2025

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Eduskunta

Mmv@eduskunta.fi

Viite: E 80/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto luontohyvityksiä koskevasta etenemissuunnitelmasta

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO

Yleiset huomiot
Metsähallitus pitää Suomen kantaa komission etenemissuunnitelmaa luontohyvitysten kehittämiseksi ja hyvänä ja pitää sitä tervetulleena ja ajankohtaisena avauksena. Luontohyvitykset voivat tarjota merkittävän lisäkeinon luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja ennallistamiseen, erityisesti tilanteissa, joissa julkinen rahoitus ei yksin riitä vastaamaan EU:n biodiversiteettitavoitteisiin.

Metsähallituksen lausunto

- Suomen kannassa korostetaan lievennyshierarkiaa ja luontohyvitys -termi viittaa haittojen korvaamiseen luonnonarvokaupan kautta. Lievennyshierarkia ja haittojen hyvittäminen ovat keskeisiä tekijöitä esimerkiksi ekologisessa kompensaatiossa, mutta luontohyvitys-/luonnonarvomarkkinoiden kehittämisessä tulisi välttää sitä, että luontohaitan arvioimiseen liittyvien haasteiden tai kustannusten vuoksi toimijalla ei ole mahdollisuutta rahoittaa luontotekoja. Luonnonarvokaupan kehittämisessä pitäisi vielä pitää auki mahdollisuus sellaiselle luontotekojen rahoittamiselle, missä ei ole tarkoitus hyvittää rahoittajan aiheuttamaa haittaa, vaan rahoittaa luonnontilan parantamista ilman hyvitysvastinetta. Luonnonarvokauppa voisi siis tässä suhteessa perustelluissa tapauksissa erota hiilimarkkinoilla käytetystä periaatteesta.
- Luontohyvitysmarkkinoilla tulee ratkaista kysymys siitä, onko kyse kansallisesta vai kansainvälisestä markkinasta. Kansainvälinen, tai muuten alueellisesti rajaamaton markkina voi keskittää luontohyvityksien toteutukset sellaisille alueille ja maihin, joissa toteutus on edullista ja tehokasta, mikä ei ole kuitenkaan luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta tarkoituksenmukaista. Suhtaudumme kansainväliseen markkinaan tämän vuoksi huomattavalla varauksella, ja lähtökohtaisesti luontohyvitysten vaihdanta pitäisi olla vähintään kansallisella tasolla.
- Tuemme perusmuistiossa laadittua kantaa siinä, että luontohyvitykset voivat olla keskeinen väline yksityisten luonnon kannalta positiivisten investointien lisäämisessä. Luontohyvitysmarkkinoilla tulee myös huomioida sen potentiaali ennallistamisasetuksen tavoitteiden toimenpiteiden toteutuksessa, ja myös Metsähallituksen

rooli ja toimintaedellytykset hyödyntää luontohyvitysmarkkinoita ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Se edellyttää sitä, että valtion maita ja niiden omistajia ei suljeta EU:n asetuksessa luontohyvitysmarkkinoiden ulkopuolelle ja että toimintaedellytykset huomioidaan myös kansallisessa toimeenpanossa ja Metsähallitukselle asetettavissa sitovissa velvoitteissa.

- Luontohyvitysmarkkinoiden kehittäminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kuten etenemissuunnitelmassa korostetaan, maa-, metsä- ja vesialueiden omistajat ja hallinnoijat ovat avainasemassa luontohyvitysten tuottamisessa. Heidän osallistumisensa toimivan ja toteutuskelpoisen järjestelmän kehittämistyöhön on olennaisen tärkeää. Metsähallitus osallistuu mielellään kehitystyöhön ja siihen liittyvään keskusteluun ja tuo kehittämisen tueksi osaamisensa luonnonhoitotöistä, ennallistamistoimenpiteistä ja myös luonnonarvokaupasta. Metsähallitus pilotoi luonnonarvomarkkinoita toteuttamalla ekologisen kompensaation mallin mukaisen hankkeen vuonna 2025. Hankkeesta saadaan lisätietoa luonnonarvomarkkinoiden toimivuudesta ja ekologisen kompensaatioon liittyvän lainsäädännön toteutuksesta.
- Jatkotyössä tulee selvittää, miten kysyntää ja tarjontaa voidaan edistää tasapuolisesti. Tarjonnan esteeksi voi muodostua korkeat hallinnolliset kustannukset, kompleksinen järjestelmä tai esimerkiksi luontotekojen toteuttamisen ja hyötyjen realisoitumisen ajallinen viive ja sen vaikutukset tarjoajan taloudelliseen riskiin. Järjestelmän tulisi olla saavutettava ja toteutuskelpoinen kaikille toimijoille, jolloin toiminta saadaan skaalautumaan. Ex-ante-tyyppinen rahoitusmalli, jossa luontohyvityshankkeita voidaan rahoittaa etukäteen toteutuskustannusten kattamiseksi, tulisi myös huomioida yhtenä toteutusvaihtoehtona.
- Mikäli luontohyvitystoimenpiteitä halutaan kohdistaa myös Metsähallituksen Julkisten hallintotehtävien alueille, se edellyttää kansallisen lainsäädännön muuttamista ja sen reunaehtojen tunnistamista.

Juha S. Niemelä

pääjohtaja